การวิเคราะห์ความต้องการในการบริโภคเนื้อโคและกระบือในประเทศไทย

นายมนัส วณิชชานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๑

002321

i 16987007

An Analysis of Demand for Beef and Buffalo Meat in Thailand

Mr. Manat Vanitchanon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์ความต้องการในการบริโภคเนื้อโคและกระบือในประเทศไทย
โดย	นายมนัส วณิชชานนท์
แผนกวิชา	เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ พานิช เสือสกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ น.สพ.ประสิทธ์ โพธิปักษ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ความต้องการในการบริโภคเนื้อโคและกระบือในประเทศไทย

ชื่อ นายมนัส วณิชชานนท์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์

แผนกวิชา เศรษฐศาสตร์

ปีการศึกษา ๒๕๒๑

หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายพัฒนาปศุสัตว์ โดยส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโคและกระบือเนื้อ เพื่อใช้ในการบริโภค วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินว่า นโยบายดังกล่าวมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยมุ่งทำการศึกษาเป็นพิเศษทางด้านอุปสงค์ภายในประเทศ ซึ่งการศึกษาจะครอบคลุมถึงเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ

- ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมในการบริโภคเนื้อโคและกระบือ
- ประมาณการขนาดของความต้องการในการบริโภคเนื้อโคและกระบือในช่วงระยะเวลา ๑๒ ปีข้างหน้า (ปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑)
- เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จะทำการประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือในระยะ ๑๒ ปีข้างหน้าด้วย

วิธีการที่จะใช้ในการศึกษาและวิจัยนั้น จะสร้างแบบจำลองสมการ(model) ที่อยู่ภายใต้ข้อสมมติพื้นฐานทางเศรษฐกิจบางประการ โดยกำหนดให้ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ไม่อยู่ในแบบจำลองสมการคงที่ ส่วนวิธีการคำนวณหาค่าต่างๆ ของcoefficientsในแบบจำลองสมการ จะอาศัยวิธีการทางเศรษฐมิติในรูป Least Square Method

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลทุติยภูมิที่หน่วยราชการต่างๆ รวบรวมสถิติไว้แล้ว แต่ในการวิเคราะห์ปรากฏว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลด้านปริมาณการบริโภค เนื้อโคและกระบือ กล่าวคือ ข้อมูลที่มีอยู่แล้วนั้นเป็นจำนวนโคและกระบือที่

หลายชนิดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะที่ผ่านมาไม่สอดคล้องกับความต้องการที่มีอยู่จริงๆ ฉะนั้น การวิเคราะห์ความต้องการอาหารโดยเฉพาะการบริโภคเนื้อโคและกระบือ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะขาดแคลนจึงเป็นสิ่งจำเป็น ผลของการศึกษาเรื่องนี้ จะเป็นประโยชน์ในการที่รัฐบาลจะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาปศุสัตว์ว่า ควรจะเน้นหนักไปทางด้านการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงโคและกระบือเนื้อ เพื่อสนองความต้องการภายในประเทศได้มากน้อยเพียงใด เพื่อให้ปริมาณการผลิตสอดคล้องกับปริมาณความต้องการ

๑.๕ วิธีการที่ใช้ในการศึกษาและวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยจะอาศัยข้อมูลทุติยภูมิที่หน่วยราชการต่างๆ ได้รวบรวมสถิติไว้แล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะใช้วิธีการสร้างแบบจำลองสมการ (model) ที่อยู่ภายใต้ข้อสมมติพื้นฐานทางเศรษฐกิจบางประการ โดยกำหนดให้ปัจจัยที่ไม่อยู่ในแบบจำลองสมการคงที่ ส่วนวิธีการคำนวณหาค่าของตัว coefficients ในแบบจำลองสมการ จะใช้วิธีการทางเศรษฐมิติรูป Least Squares Method

Thesis Title	An Analysis of Demand for Beef and Buffalo Meat in Thailand
Name	Mr.Manat Vanitchanon
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Warin Wonghanchao
Department	Economics
Academic Year	1978

Abstract

The Government of Thailand has currently concentrated on the livestock development policy with a view to encouraging the raise of meat cattle for domestic consumption. The main purpose of this thesis is to aim at appraisal of such policy. Serious attention is given on the study of domestic demand with special emphasis in the following areas :

- Study of consumption behavior on beef anf buffalo meat.
- Demand projection for beef and buffalo meat during the next 12 years (1977-1988)
- Projection of number of cattle in the next 12 years is also included for the comprehensiveness of this study.

Research methodology. Economic models are designed for this particular research by assuming that exogeneous factors are held constant, the value of coefficients are derived through econometric technique in the form of least square method.

Data source . Secondary data as well as information from various Gov't Departments are fully used. However, it is aware of some statistical discrepancy between actual number of slaughtered cattles and the slaughtering number in the report. Hence some correction factors are needed to adjust for the reliability of this study. Besides, since the domestic consumption of beef and buffalo meat cannot be completely separated. The quantity of consumption of beef and buffalo meat are combined in this analysis.

Study result. Result of the study indicates that in the next twelve years (from 1977 to 1988) the domestic demand for beef and buffalo meat in Thailand increases at an average annual rate of 8.59 percent while the production increases at an average annual rate of only 3.02 percent. As a result, there will be a shortage of beef and buffalo meat for domestic consumption in the future if there is not any change in the policy.

Hence the Government's livestock development policy is essential and timely, particularly this policy is expected to be successful with high degree of confidence.

หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่า รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการเขียนวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูง ซึ่งได้กรุณาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการสร้างหุ่นจำลองสมการ (model) และวิธีการคำนวณหาค่าต่างๆ ในสมการตลอดจนให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยนี้ ซึ่งกล่าวได้ว่าท่านได้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ผลักดันก่อให้เกิดความสำเร็จของการวิจัยครั้งนี้ พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ พานิช เสือสกุล ประธานกรรมการและ ท่านรองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ประสิทธิ์ โพธิปักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการต่างๆ อาทิ กองเศรษฐกิจการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ เป็นต้น ที่ได้อำนวยความสะดวกบริการด้านข้อมูล และขอขอบคุณ คุณโกสุมภ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา รวมทั้งท่านอื่นๆ ที่มิได้กล่าวนาม ที่ได้ช่วยเหลือทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ฉ

กิตติกรรมประกาศ ..... ช

รายการตารางประกอบ ..... ฌ

รายการรูปประกอบ ..... ฑ

บทที่

๑. บทนำ ๑

๑.๑ ความเป็นมาของปัญหา ๑

๑.๒ วัตถุประสงค์ในการศึกษา ๕

๑.๓ ขอบเขตในการศึกษา ๖

๑.๔ วิธีการที่ใช้ในการศึกษาและวิจัย ๗

๒. การผลิตโคและกระบือในประเทศไทย ๘

๒.๑ ลักษณะการผลิตโคและกระบือ ๘

๒.๒ ชนิดของโคและกระบือ ๑๐

๒.๓ หญ้าสำหรับเลี้ยงโคและกระบือ ๑๕

๒.๔ ปริมาณการผลิตและแหล่งเลี้ยงโคและกระบือ ๑๗

๒.๕ การส่งเสริมการเลี้ยงโคและกระบือของทางราชการ ๒๓

บทที่ หน้า

๓. การค้าโคและกระบือของประเทศไทย ๓๓

๓.๑ ความหมายของ "ตลาด" และ "การตลาด" ๓๓

๓.๒ สภาพทั่วไปของการค้าโคและกระบือ ๓๖

๓.๓ การขนส่งโคและกระบือ ๓๙

๓.๔ ราคาโคและกระบือ ๔๑

๓.๕ ตลาดเนื้อโคและกระบือ ๕๑

๓.๖ ตลาดโคและกระบือในต่างประเทศ ๖๗

๔. วิธีการวิเคราะห์ความต้องการในการบริโภคและการผลิตโคและกระบือ ๗๓

๔.๑ ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ ๗๓

๔.๒ วิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมในการบริโภคเนื้อโคและกระบือ ๗๖

๔.๓ วิธีวิเคราะห์การคาดคะเนความต้องการในการบริโภคเนื้อโคและกระบือ ๘๔

๔.๔ วิธีวิเคราะห์การคาดคะเนปริมาณการผลิตโคและกระบือ ๘๗

๕. ผลของการวิเคราะห์ความต้องการในการบริโภคและการผลิตโคกระบือ ๘๙

๕.๑ ผลของการวิเคราะห์พฤติกรรมในการบริโภคเนื้อโคกระบือ ๘๙

๕.๒ ผลของการวิเคราะห์การคาดคะเนความต้องการในการบริโภคเนื้อโคและกระบือ ๑๐๘

๕.๓ ผลของการวิเคราะห์การคาดคะเนปริมาณการผลิตโคและกระบือ ๑๒๓

บทที่		หน้า
๖.	สรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ	๑๓๕
	๖.๑ สรุป	๑๓๕
	๖.๒ ปัญหา	๑๓๘
	๖.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๔๐
	๖.๔ ข้อจำกัดในการศึกษา	๑๔๒
บรรณานุกรม		๑๔๓
ภาคผนวก		๑๔๔
ประวัติการศึกษา		๑๕๑

หอสมุดกลาง

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑.	จำนวนโคและกระบือในประเทศไทย	๑๘
๒.	ปริมาณโคเป็นรายภาค	๒๐
๓.	ปริมาณกระบือเป็นรายภาค	๒๑
๔.	เป้าหมายการผลิตและการจำหน่ายโคกระบือ ระหว่างปี ๒๕๑๕-๒๕๑๙	๒๔
๕.	จำนวนและสัดส่วนของโคจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำลงมาจำหน่ายในท้องที่จังหวัดภาคกลางโดยวิธีการต่างๆ	๔๒
๖.	จำนวนและสัดส่วนของกระบือจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำลงมาจำหน่ายในท้องที่จังหวัดภาคกลางโดยวิธีการต่างๆ	๔๓
๗.	แสดงระยะเวลาเริ่มตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวข้าวนาปีในภาคต่างๆ	๔๗
๘.	แสดงรูปแบบการเสนอขายโคและกระบือของเกษตรกรทั่วประเทศ และแยกตามภาคต่างๆ เป็นร้อยละ	๔๘
๙.	ราคาเฉลี่ยรายปีของโคและกระบือในตลาดกรุงเทพมหานคร	๔๙
๑๐.	ราคาเฉลี่ยรายปีของโคและกระบือที่เกษตรกรขายได้ ..	๕๐
๑๑.	จำนวนโคและกระบือที่ฆ่าเป็นอาหารตามใบอาชญาบัตรทั่วราชอาณาจักร และเปรียบเทียบระหว่างปริมาณการบริโภคกับปริมาณการผลิต	๕๕

ตารางที่ หน้า

๑๒. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือต่อคนต่อปี ตามใบอาชญาบัตรทั่วราชอาณาจักร ๕๖

๑๓. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือต่อคนต่อปีตามใบอาชญาบัตรในเขตกรุงเทพมหานคร ๕๗

๑๔. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือต่อคนต่อปีตามใบอาชญาบัตรในภาคกลาง ๕๘

๑๕. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือต่อคนต่อปีตามใบอาชญาบัตรในภาคใต้ ๕๙

๑๖. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือต่อคนต่อปีตามใบอาชญาบัตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๖๐

๑๗. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือต่อคนต่อปีตามใบอาชญาบัตรในภาคเหนือ ๖๑

๑๘. ราคาขายปลีกเฉลี่ยรายปีของเนื้อโคและกระบือชำแหละแยกเป็นรายภาค ๖๕

๑๙. การกำหนดราคาสูงสุดของเนื้อโคและกระบือชำแหละในเขตกรุงเทพมหานคร ๖๖

๒๐. ปริมาณ มูลค่า และราคาส่งออก ของโคและกระบือ ๗๐

๒๑. เปรียบเทียบระหว่างปริมาณโคและกระบือที่ส่งออกจริงกับเป้าหมายการส่งออก ๗๑

๒๒. ปริมาณ มูลค่า โค-กระบือ ส่งออกของประเทศไทย ๗๒

๒๓. วิธีการคำนวณปริมาณโคและกระบือที่ฆ่าเพื่อบริโภคในแต่ละปี ภาคกลาง ๗๗

ตารางที่ หน้า

๒๔. วิธีการคำนวณปริมาณโคและกระบือที่ฆ่าเพื่อบริโภค ในแต่ละปี ภาคตะวันออก ๗๘

๒๕. วิธีการคำนวณปริมาณโคและกระบือที่ฆ่าเพื่อบริโภค ในแต่ละปี ภาคใต้ ๗๙

๒๖. วิธีการคำนวณปริมาณโคและกระบือที่ฆ่าเพื่อบริโภค ในแต่ละปี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๘๐

๒๗. วิธีการคำนวณปริมาณโคและกระบือที่ฆ่าเพื่อบริโภค ในแต่ละปี ภาคเหนือ ๘๑

๒๘. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือที่ปรับด้วยค่า correction factor ทั่วราชอาณาจักร ๙๐

๒๙. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือที่ปรับปรุง จากสถิติเดิม กรุงเทพมหานคร ๙๑

๓๐. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือที่ปรับด้วยค่า correction factor ภาคกลาง ๙๒

๓๑. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือที่ปรับด้วยค่า correction factor ภาคใต้ ๙๓

๓๒. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือที่ปรับด้วยค่า correction factor ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๙๔

๓๓. ปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือที่ปรับด้วยค่า correction factor ภาคเหนือ ๙๕

๓๔. ประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ทั่วราชอาณาจักร ๑๑๐

๓๕. ประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ กรุงเทพมหานคร ๑๑๑

ตารางที่ หน้า

๓๖. ประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือ
ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคกลาง ๑๑๒

๓๗. ประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือ
ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคใต้ ๑๑๓

๓๘. ประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือ
ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๑๔

๓๙. ประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคและกระบือ
ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคเหนือ ๑๑๕

๔๐. ประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือในช่วงปี
๒๕๒๐-๒๕๓๑ ทั่วราชอาณาจักร ๑๒๕

๔๑. ประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือในช่วงปี
๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคกลาง ๑๒๖

๔๒. ประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือในช่วงปี
๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคใต้ ๑๒๗

๔๓. ประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือในช่วงปี
๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๒๘

๔๔. ประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือในช่วงปี
๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคเหนือ ๑๒๙

รายการตารางประกอบภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่		หน้า
๑.	จำนวนประชากรแยกเป็นรายภาค	๑๔๗
๒.	รายได้ประชาชาติแยกเป็นรายภาค	๑๔๘
๓.	รายได้เฉลี่ยต่อคนแยกเป็นรายภาค	๑๔๙
๔.	รายชื่อจังหวัดในแต่ละภาค	๑๕๐

รายการรูปประกอบ

รูปประกอบที่		หน้า
๑.	กราฟแสดงประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ทั่วราชอาณาจักร	๑๑๖
๒.	กราฟแสดงประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ กรุงเทพมหานคร	๑๑๗
๓.	กราฟแสดงประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคกลาง	๑๑๘
๔.	กราฟแสดงประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคใต้	๑๑๙
๕.	กราฟแสดงประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๒๐
๖.	กราฟแสดงประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคเหนือ	๑๒๑
๗.	กราฟแสดงประมาณการปริมาณการบริโภคเนื้อโคกระบือ ต่อคนต่อปี เปรียบเทียบระหว่างภาคต่างๆ	๑๒๒
๘.	กราฟแสดงประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ทั่วราชอาณาจักร	๑๓๐
๙.	กราฟแสดงประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคกลาง	๑๓๑
๑๐.	กราฟแสดงประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือ ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคใต้	๑๓๒

รูปประกอบที่ หน้า

๑๑. กราฟแสดงประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือ
ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ .. ๑๓๓

๑๒. กราฟแสดงประมาณการปริมาณการผลิตโคและกระบือ
ในช่วงปี ๒๕๒๐-๒๕๓๑ ภาคเหนือ ๑๓๔